DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v1.103

CZU: 004:339.92(478+4EU)

INTEGRAREA INFORMAȚIONALĂ EUROPEANĂ A REPUBLICII MOLDOVA: PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII REGIONALE

EUROPEAN INFORMATIONAL INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA: CHALLENGES AND PROSPECTS IN THE CONTEXT OF REGIONAL DIGITALIZATION

RUSU Polina, studentă, specialitate: TI
Academia de Studii Economice din Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: polina.rusu.10cc@ase.md

Abstract: *This document looks at how the Republic of Moldova is working toward joining the european Union's information space. It focuses on the key aspects of the 2030 Digital Decade and the idea of digital sovereignty. The research intends to show how following European standards, like GDPR and NIS2, changes the national economy and public services. The methodology involves analyzing strategic documents and digital performance indicators. The results highlight the success of the EVO application and the Moldova IT Park model. However, it also points out challenges, such as a lack of digital skills and the fragmented infrastructure in rural areas. The conclusions suggest that system interoperability and data protection are Moldova's „access ticket" to the Digital Single Market.*
Key words: *information integration, 2030 Digital Decades, digital sovereignty, e-Government, Moldova IT Park.*
JEL CLASSIFICATION: F23, M16, L20

INTRODUCERE

Trecerea către o societate digitalizată nu mai este un simplu obiectiv tehnic, dar a devenit o condiție esențială pentru reziliența Republicii Moldova pe plan extern. Importanța acestei cercetări rezultă din necesitatea de a înțelege cum își poate armoniza țara noastră ecosistemul informațional conform standardelor Uniunii Europene. Sub coordonarea DG CONNECT, Europa își construiește o infrastructură digitală unică. Republica Moldova trebuie să se integreze în acest mecanism fără a-și sacrifica interesele strategice. Scopul principal al acestei lucrări este să evalueze nivelul de propiere dintre infrastructura și cadrul legislativ al Republicii Moldova și standardele Uniunii Europene.

Obiectivul lucrării este de a evalua inițiativele și politicile europene relevante, precum și impactul reglementărilor asupra transformării digitale la nivel național. De asemenea, sunt examinate barierele structurale și tehnologice care încetinesc acest proces și afectează competitivitatea digitală. Prin aceste direcții se urmărește evidențierea provocărilor și oportunităților pentru a accelera dezvoltarea digitală.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Studiul integrării informaționale a Republicii Moldova se bazează pe o serie largă de surse bibliografice, care includ atât documente oficiale ale Uniunii Europene, cât și strategii și rapoarte naționale. În literatura de specialitate, acest proces este analizat nu doar ca o schimbare tehnologică, ci și ca o necesitate pentru dezvoltarea economică și pentru consolidarea poziției statului într-o societate tot mai digitalizată.

Printre cele mai importante surse se evidențiază documentele elaborate de Comisia Europeană, în special cele legate de inițiativa "Deceniul Digital 2030". Aceste documente prezintă

conceptul de "busolă digitală" și cele patru direcții principale de dezvoltare: competențele digitale, infrastructura, digitalizarea, mediului de afaceri și modernizarea serviciilor publice. Aceste elemente reprezintă un punct de referiță pentru statele care își propun să se apropie de standardele europene. În acest context este menționat și rolul „DG CONNECT", instituția responsabilă de coordonarea politicilor digitale la nivelul Uniunii Europene.

Un concept frecvent întâlnit este "Efectul Bruxelles", explicat de cercetătoare Anu Bradford. Acest concept arată cum reglementările adoptate de Uniunea Europeană, precum „GDPR" sau directivele privind securitatea rețelelor și sistemelor informatice (NIS2), ajung să influențeze și alte state, devenind standarde recunoscute la nivel internațional. Pentru Republica Moldova, lucrările și strategiile naționale, inclusiv „Strategia Națională pentru Dezvoltarea Societății Informaționale", evidențiază faptul că adaptarea la aceste reguli nu reprezintă doar o obligație politică prevăzută de „Accordul de Asociere", ci și un pas important pentru dezvoltarea și protejarea spațiului digital național.

De asemenea, rapoartele publicate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării oferă informații concrete despre evoluția sectorului digital din Republica Moldova, inclusiv despre succesul proiectului „Moldova IT Park" și dezvoltarea aplicției EVO. Analiza acestor surse arată că există o apropiere treptată între modelul european al serviciilor publice digitale și inițiativele implimentate la nivel național pentru simplificarea serviciilor administrative. Totuși, specialiștii atrag atenția că mai există unele armonizări complete a sistemelor informatice sau diferențele de dezvoltare digitală dintre diverse regiuni ale țării.

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Pentru realizarea acestei lucrări și pentru atingerea obiectivelor propuse a fost utilizată o metodologie mixtă, bazată în principal pe analiză calitativă și pe interpretarea critică a evoluțiilor din domuniul digital.

Analiza documentării și comparativă a fost metoda principală de cercetare. Prin aceasta, au fost studiate documente oficiale ale Uniunii Europene și strategiile de digitalizare ale Republicii Moldova. De asemenea, au fost comparate obiectivele stabilite de Uniunea Europană pentru anul 2030 cu nivelul actual de dezvoltare al Republicii Moldova în guvernarea electronică.

Sinteza teoretică a conceptelor a fost folosită pentru a analiza și explica concepte importante din literatura de specialitate, precum „suveranitatea digitală" și „Efectul Bruxelles". Integrarea acestor concepte în conceptul Republicii Moldova a ajutat la o mai bună înțelegere a rolului reglementării europene în dezvoltarea sectorului IT și a pieții muncii din domeniul digital.

Analiza studiilor de caz a fost folosită pentru a arăta cum sunt aplicate în practică politicile de digitalizare. În acest sens, au fost analizate exemple concrete, cum ar fi implementarea aplicației EVO ca portofel digital (ID Wallet) și funcționarea platformei de interperabilitate MConnect. Aceste exemple arată modul în care interoperabilitatea sistemelor informatice este aplicată în administrația publică din Republica Moldova.

Metoda observației și interpretării critice a completat demersul științific, fiind folosită pentru a observa realitățile sociale legate de procesul de digitalizare. Analiza a evidențiat diferențele dintre mediul urban, unde tehnologiile digitale sunt mai dezvoltate, și mediul rural, unde lipsa infrasctructurii sau rezistența la schimbare pot încetini adoptarea serviciilor digitale.

Rezultatele obținute

În urma cercetării realizate, s-au identificat mai multe rezultate care arată nivelul actual al integrării informaționale a Republicii Moldova și direcțiile posibile de dezvoltare în viitor.

Analiza arată că Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în domeniul serviciilor publice digitale. Nivelul de digitalizare al unor servicii, inclusiv documentele de identitate, este comparabil sau chiar superior celui din anumite state membre ale Uniunii Europene. Cu toate acestea, rezultatul indică faptul că domeniul componențelor digitale necesită mai multă atenție. Pentru a preveni excluderea socială a persoanelor cu un nivel scăzut de alfabetizare digitală, este necesară dezvoltarea programelor de educație și formare în tehnologiile informaționale.

Studiul a arătat că adoptarea unor reglamentări europene, cum ar fi cele inspirate din GDPR sau din directivele privind securitatea cibernetică, contribuie la modernizarea sectorului privat. Companiile care aplică aceste standarde devin mai competitive pe piața internațională și își întăresc credibilitatea în relațiile economice externe. Astfel, rezultatele sugerează că suveranitatea digitală poate fi întărită prin respectarea normelor internaționale și prin îmbunătățirea securității datelor.

Analiza realizată scoate în evidență câteva dimensiuni importante ale procesului de integrare digitală:

Dimensiunea legislativă: Republica Moldova se află în procesul de armonizare a cadrului legislativ cu normele europene în domeniul digital, cu obiective stabilite pentru următorii ani.

Dimensiunea instituțională: dezvoltarea unor structuri de guvernanță digitală la o mai bună coordonare a proiectelor și la reducerea duplicării sistemelor informatice.

Dimensiunea tehnică: utilizarea standardelor europene în arhitectura sistemelor IT facilitează interconectarea platformelor digitale și cooperarea transfrontalieră.

Dimensiunea securității: alinierea la practicile europene în domeniul securității cibernetice a crescut nivelul de protecție a infrastructurii digitale.

Integrarea în Piața Unică Digitală este considerată unul dintre principalele avantaje pe termen lung pentru Republica Moldova. Dezvoltarea sectorului IT, care are un impact semnificativ asupra economiei naționale, arată potențialul digital al țării. Extinderea procesului de digitalizare și către întreprinderile mici și mijlocii ar putea accelera modernizarea economiei și ar putea consolida poziția Republicii Moldova în regiune.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Cercetarea subliniază că integrarea informațională europeană este esențială pentru dezvoltarea și siguranța statului. Tratarea obiectivelor din „Deceniul Digital 2030” și aplicarea unor reguli europene, precum GDPR și NIS2, ajută la dezvoltarea spațiului digital național. Chiar dacă Republica Moldova a făcut progrese importmate în digitalizarea serviciilor publice, succesul pe termen lung depinde de cât de bine pot funcționa sistemele locale alături de cele europene.

REFERINȚE

1. Agenția de Guvernare Electronică. (f.d.). https://www.egov.md/ro/node/40582
2. Comisia Europeană. (2021). *Deceniul digital al Europei: Comisia trasează calea către o Europă autonomă din punct de vedere digital până în 2030*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_21_983
3. Comisia Europeană. (f.d.). *NIS2 directive*. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/nis2-directives
4. Comisia Europeană. (f.d.). *Communications Networks, Content and Technology* [Direcția Generală Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie]. https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/communications-networks-content-and-technology_en
5. GDPR.eu. (f.d.). *General Data Protection Regulation (GDPR)*. https://gdpr-info.eu
6. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene. (f.d.). *Acordul de Asociere RM-UE*. https://mfa.gov.md/ro/content/scordul-de-asociere-rm-ue
7. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. (2023). *Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030*. https://mded.gov.md/un-stat-100-digital-strategia-de-transformare-digitala-a-republicii-moldova-pentru-anii-2023-2030-aprobata-de-executiv/
8. Moldova IT Park. (f.d.). https://mitp.md/ro
9. Wikipedia. (f.d.). *Brussels effect*. https://en.wikipedia.org/wiki/Brussels_effect

Coordonator științific: ȚURCAN Aurelia, dr.,conf. univ.
Academia de Studii Economice din Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: turcan.aurelia.4u8h@ase.md